

Loode-Eesti Geopark - võimalik või võimatu?

I kohtumine 13.mail 2019.a Vasalemmas

OSALEJAD:

Eliko Kõiv – igapäevaselt loodusainete õpetaja. Tegeleb ka loodusmatkadega Ellamaa loodusseltsis.

Osales Soomes õppereisil, tutvutus geopargiga. Tekkis küsimus, kas Eestis on geoparke ja selgus, et Loode-Eestis justkui on, aga päriselt ei toimi.

Heiki Hõimoja – Lääne-Harju Koostöökogu (LHKK) juhatuse liige, tegeleb loodusmatkadega.

Enn Laansoo – põline pakrilane, elab Nõval ja peab puhkemaja. Teab, mis on geopark ja selle potentsiaal külaliste ja kohalike jaoks. Oli Loode-Eesti geopargi MTÜ juhatuse liige. Nõval on Neugrundi meteoriidikraater, tutvustab seda lugu. Kraater on 500 milj aastat vana, on liikunud Uus-Meremaalt siia. Balti klint ulatub Ölandini.

Aivi Heinleht – Nõva osavallavanem. Nõva valla arengukavas oli geopargi arendamine sees, on jätkuvalt huvitatud.

Helen Haab – bioloog, oli LHKK juhatuse liige. Hetkel töötab Tallinna ülikoolis.

Egle Kaur - hariduselt geograaf. Õpetaja ja vallaametnik, südames piirkonna fänn.

Henry Mang – Hatu mõisaperemees. Geopargi teema, loodushoid ja keskkonnasäästlikkus on südamelähedane. LHKK juhatuse liige.

Ede Teinbas – LHKK meetmejuht, kelle juhitud rahvusvaheliste koostööprojektide kaudu on kohalikud (Henry, Eliko, Heiki) inspereeritud geopargi ideest ja selle loomisest.

Krista Täht-Kok - Tegelenud geoloogiliste loodusemälestistega paarkümmend aastat. Oli MTÜ Loode-Eesti Geopargi asutajaliige. Geoloog.

Kalle Suuroja - Geoloog, osales konsultandina Loode-Eesti geopargi töös. Peab seda kohta väga eripäraseks.

Kerli Lambing – LHKK büroojuht, varem töötanud keskkonnaspetsialistina.

Kaido Kruusoja – ettevõtja, ehitusinsener, Harku vallavolikogu liige, planeerimis- ja ehituskomisjoni juht. Oli samuti Loode-Eesti geopargi MTÜ asutajaliige.

ARUTELU:

06.10.2010 loodi MTÜ Loode-Eesti Geopark. Kaido, Enn, Krista, Külli, Anto olid asutajaliikmed.

Krista Täht-Kok: UNESCO geopargil peaks olema üks ülemaailmse tähtsusega loodusnähtus. Kraater ja Osmussaar võiks selleks olla. Geopargi loomise peamine eesmärk on see, et inimesed ise oma kodukohta väärtustaksid. Idee andis üks UNESCO ekspert (Chris Wood), kui Põhja-Eesti klinti taheti saada UNESCO looduspärandi nimistusse. Taotlus küll tehti ja saadi negatiivne vastus, aga soovitati geopargiga proovida. Saaremaa proovis saada geopargi staatust, aga ei saanud. Geopargis peaks saama üheaegselt arendada majandust ja hoida loodust.

Enn Laansoo: Loode-Eesti geopargi arendamine jäi soiku pigem teaduse ja staatuse saavutamise taha. Inimesi huvitavad lood, lood toovad siia inimesi. KOV ja kohalikele elanikele peab tulema ka majanduslik kasu. Tõelist potentsiaali ei toodud välja.

Krista: ilma rahata miski ei püsi. Lepiti kokku, et iga vald panustab rahaliselt ka vastavalt elanike arvule. Noarootsi vallavanem Aivar Kroon oli üks tugevamaid eestvedajaid, aga nüüd ei soovi enam teemaga tegeleda.

Kaido: aktiivgrupp oli toona Pakri kandis. Loode-Eesti geopargi teema oli vundament lugude loomiseks. Hääbus, sest jäi toppama rahastuse taha. Nt Harku vald ei ole valmis elanikepõhise rahastusega. Üks osa võiks olla ka Peeter Suure merekindlused.

Enn: oli tahtmine, oli inimressurss, puudu jäi rahaline ressurss. Tuleks sõnastada selge visioon, arengukava.

2011. aastal tehti KIK taotlus, mis lükati tagasi.

Helen: Ida-Virumaal on algatatud geopargi arendamine, teevad seda KIK rahastusel, põlevkivi kaevandamise baasil. Saaremaa geopargi arendamist toetati ca 130 000 euroga. Ida-Virumaa Omavalituste Liit 27 000 eurot arengukava koostamiseks. Samuti ka konverents.

Eliko: vahekokkuvõtte: eestvedajad väsisid, eesmärk hajus, samas kohalolijate olek annab aluse arvamuseks, et teema võiks taaselustada. Koguda kogemusi nii Ida-Viru konverentsil kui teiste geoparkide näidetest.

Ede: LHKK-l on sobiv taotlusmeede projektirahastuse taotlemiseks, kuid koostöökogu ise ei saa olla taotleja enne kevadvoor. Sügisvoorust saaks taotleda kas kohalik omavalitsus või MTÜ.

MTÜ on tänaseks kustutatud, ei ole juriidiliselt toimiv.

Eliko: tunnetab, et geoparki on pigem vaja meile endale, mitte niivõrd UNESCO staatuse jaoks.

Enn: kirjeldati geograafiliselt, teaduslikult, jäi puudu inimlik mõõde, lugu. Kaido, ka PR, turundus.

Hella Kink on kaardistanud "Loode-Eesti loodusmälestised" geograafiliselt (http://gi.ee/loodusmalestised/20_Loode-Eesti_2010.pdf).

20. mail toimub Ida-Virumaal järgmine koosolek.

Ede: vaja on eestvedajat, projektijuhti, selleks on vaja siiski projektirahastust. Soovitab Loode-Eesti meedet. Näiteks taotleja Ellamaa Looduselts, partnerid ja kaasrahastuse panustajad oleksid kohalikud omavalitsused. Võimalikud taotlejad ka Kloogaranna selts ja Heleni MTÜ.

Saaremaa geopark ei saanud nominatsiooni, sest eksperdid hindasid majanduslikku jätkusuutlikkust ebapiisavaks. Omavalitsuste rahastus ja poole töökohaga inimest ei peetud piisavaks, hoiualade kaitsus oli küsitav.

Enn: geopark ei ole vaid füüsiline koht, see saab olla ka virtuaaltuur, haridusprogramm jne.

EDASISED TEGEVUSED:

- Eliko Kõiv osaleb Viru Geopargi arenguseminaril 20.mail 2019.
- Rääkida läbi (Eliko Kõiv, Ede Teinbas, Kerli Lambing) omavalitsustega või leida MTÜ, kelle kaudu esitada rahastustaotlus [meetmesse 3](#), et alustada ühise platvormi loomist st Loode-Eesti geopargi idee, visiooni, üldplaani kokkupanekut, mis on vajalik järgnevate arenguetappide ettevõtmiseks.
- Järgmine kokkusaamine toimub vastavalt arengule ja vajadusele.